บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านบุคคลและพฤติกรรมด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศ ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมหาสารคาม จำแนกตามเพศและช่วงอายุ 15-20 ปี,21-25 ปี และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านบุคคลและพฤติกรรมด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศ ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมหาสารคาม ซึ่งจะได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านบุคคลและพฤติกรรมด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศ ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมหาสารคาม

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านบุคคลและพฤติกรรมด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศ จำแนกตามเพศและช่วงวัย เป็นรายด้าน พบว่า ระดับมาก ทุกรายด้าน ดังนี้ พฤติกรรมด้านบุคคล ได้แก่ พฤติกรรมด้านบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมของช่วงวัยและพัฒนาการด้านร่างกาย พฤติกรรมด้านบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้เรื่องเพศและพัฒนาการด้านจิตใจ และพฤติกรรมด้านบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำกิจกรรมส่วนตัวของบุคคล ตามลำดับ พฤติกรรมด้านครอบครัว ได้แก่ พฤติกรรมด้านครอบครัวเกี่ยวกับพฤติกรรมสัมพันธภาพในครอบครัว พฤติกรรมด้านครอบครัวเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัว และพฤติกรรมด้านครอบครัวเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านบุคคลและพฤติกรรมด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา จำแนกตามเพศและช่วงอายุ พบว่า ด้านพฤติกรรมส่วนบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมของช่วงวัยและพัฒนาการด้านร่างกาย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การรับรู้เรื่องเพศและพัฒนาการด้านจิตใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การทำกิจกรรมส่วนตัวของบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านพฤติกรรมทางด้านครอบครัวเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสัมพันธภาพในครอบครัวไม่พบความแตกต่าง

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาพฤติกรรมด้านบุคคลและพฤติกรรมด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อความเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ

3.1 พฤติกรรมของช่วงวัยและพัฒนาการด้านร่างกาย พบว่า สถานศึกษาควรจัดหลักสูตรให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างเหมาะสม ร้อยละ 10.21 ควรมีแหล่งเรียนรู้เรื่องพัฒนาการด้านร่างกายที่หลากหลายให้เยาวชนได้ศึกษาด้วยตนเองเพราะว่าไม่เชื่อใจที่จะปรึกษาผู้อื่น ร้อยละ 4.99 และสถานศึกษาควรจัดตั้งศูนย์ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาเรื่องเพศแก่วัยรุ่นอย่างถูกต้องเหมาะสม ร้อยละ 2.61 ตามลำดับ

3.2 พฤติกรรมด้านการรับรู้เรื่องเพศและพัฒนาการด้านจิตใจควรมีการมีการรณรงค์ปลูกฝังเพื่อสร้างและเปลี่ยนแปลงความคิดที่ว่าการแสดงความใคร่ทางเพศ คือ การแสดงออกของความรัก ร้อยละ 6.89 และควรรู้จักและตามทันความรู้สึกต่อการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ความอยากรู้อยากเห็น ร้อยละ 2.85 ตามลำดับ

3.3 พฤติกรรมด้านการทำกิจกรรมส่วนตัวของบุคคล พบว่า.ควรหลีกเลี่ยงการอยู่สองต่อสองกับเพศตรงข้าม มากที่สุด ร้อยละ 10.93 รองลงมา คือ .ควรหลีกเลี่ยงการดื่มสุรา และสิ่งเสพติดอันจะนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ร้อยละ 9.50 และควรหลีกเลี่ยงการแต่งตัวล่อแหลม นุ่งสั้น ร้อยละ 6.18 ตามลำดับ

3.4 พฤติกรรมด้านการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว พบว่า ผู้ปกครองควรให้การเอาใจใส่วัยรุ่นและให้คำแนะนำเรื่องเพศอย่างถูกต้อง ร้อยละ 8.07 รองลงมาคือ ผู้ปกครองควรปลูกฝังเลี้ยงดูให้ลูกดำเนินชีวิตตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ร้อยละ 3.80 และครอบครัว และผู้ปกครองควรหมั่นสังเกตพฤติกรรมของวัยลุ่ยในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ ร้อยละ 2.14 ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.5 พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า ควรพูดคุยกับทุกคนในครอบครัวอย่างมีเหตุผล ไม่ขัดแย้งกันในครอบครัวมากที่สุด ร้อยละ 8.79 รองลงมา คือคนในครอบครัวควรเปิดใจและยอมรับเรื่องเพศเพราะผู้ปกครองและคนในครอบครัวไม่เข้าใจปรึกแล้วโดนดุ ร้อยละ 5.46 ตามลำดับ

3.6 พฤติกรรมด้านการอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัว พบว่า ผู้ปกครองควรเปิดโอกาสให้เยาวชนพบเพื่อนต่างเพศบ้างไม่ควรห้ามมากเกินไป มากที่สุด ร้อยละ 3.33 รองลงมาคือ คนในครอบครัวควรให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องการรู้เท่าทันอารมณ์ทางเพศ และวิธีระบายอารมณ์ทางเพศอย่างถูกต้องเหมาะสม ร้อยละ 2.38 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศ ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ทำให้มีประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การอภิปรายผล คือ

จากผลการวิจัยพบว่าการศึกษาพฤติกรรมด้านบุคคลและพฤติกรรมด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศ ของนักศึกษาการศึกษานอกระบบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านบุคคล

1.1 พฤติกรรมด้านบุคคลเกี่ยวกับช่วงวัยและพัฒนาการด้านร่างกาย อันเนื่องมาจาก อารมณ์ความรู้สึกอายหรือไม่ต้องการให้ผู้อื่นรู้การเปลี่ยนแปลงของตนจึงเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับคนอื่นที่มีความสัมพันธ์กับตน เช่นการเรียนแบบบิดา มารดา นอกจากนี้ยังสามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ วันทนีย์ วาสิกะสิน และคณะ (2540 : 5) ได้กล่าวถึงทฤษฎีบทบาทจำลองและรูปแบบทางเพศว่า ความรู้ ความเข้าใจทางเพศของคนเรานั้นจะถูกต้องหรือไม่ บิดามารดาเป็นผู้ให้กลุ่มที่สนใจแนวคิดด้านจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ เชื่อว่าหญิงมักลอกเลียนแบบพฤติกรรมของมารดา และชายลอกเลียนแบบจากบิดา อย่างไรก็ตามเด็กจะสร้างบทบาทจำลองแบบอัตโนมัติภายหลังจากได้เก็บความคิดและรูปแบบของบิดา มารดาไว้แล้ว และเมื่อเด็กได้เรียนรู้เรื่องเพศของตนเองชัดเจนแล้ว พฤติกรรมของเด็กจะแกร่งขึ้น เด็กจะสร้างรูปแบบทางเพศได้ตามที่ตนต้องการแต่ทั้งรูปแบบ จำลองและรูปแบบทางเพศของเด็กยังไม่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ทางเพศ ปัญหา ทางเพศของเยาวชน มักเป็นเพราะครอบครัวให้ความรู้หรือประสบการณ์ทางเพศไม่ถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับวันทนีย์ วะสิกะสิน และคณะ. 2537 : 4 ; อ้างถึงใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ศุภาศิริ การิกาญจน์. 2541 : 20) กล่าวว่าสิ่งหนึ่งที่ได้จากการเรียนรู้ ก็คือ ความสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมถึงกันได้ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิง การเรียนรู้จะเริ่มต้นเมื่อพ้นจากครรภ์มารดา และจะเริ่มมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่มากขึ้นตามวัยที่สูงขึ้น เช่น การแยกบุคลิกตามเพศ การเลียนแบบบุคลิกของพ่อ แม่และพี่ ๆ ลักษณะการแต่งกาย ลักษณะการเล่นระหว่างเพศ เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมด้านบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้เรื่องเพศและพัฒนาการด้านจิตใจทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยครอบครัวและทางสังคม เช่น วัฒนธรรม ค่านิยม และทัศนคติต่อเรื่องเพศของวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับ (พูนสุข ช่วยทอง. 2548 : 206 ; อ้างถึงจาก Abramson. 1983 : 46 – 60) ได้กล่าวถึง การแสดงออกทางเพศนั้น ถูกควบคุมโดยกลไกที่เป็นโครงสร้างทางสติปัญญาของบุคคล (Cognitive Structure) ที่เหมือนเป็นแหล่งสะสมอารมณ์ ความรู้สึก และประสบการณ์ของบุคคลที่ได้รับมาจากแหล่งต่างๆ เช่น ครอบครัวประสบการณ์ของตนเอง เพื่อน สื่อสารมวลชน เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาททางเพศ และมีหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมตอบสนองเกี่ยวกับเรื่องเพศของตน ซึ่งโครงสร้างทางสติปัญญาของแต่ละบุคคล ได้รับการพัฒนามาจากปัจจัยนำเข้า (Input) 4 ด้าน ดังนี้

1.2.1 วุฒิภาวะ (Maturity) เป็นขบวนการเจริญเติบโตด้านร่างกาย บุคลิกภาพจิตใจอารมณ์ สังคม เพื่อพัฒนาจากเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และจะส่งผลให้เห็นชัดเจนเมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น

1.2.2 บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) เป็นกฎเกณฑ์ของสังคม เด็กไม่ได้เรียนรู้จากพ่อแม่เพียงอย่างเดียว แต่ได้เรียนรู้จากสังคมด้วย เช่น กลุ่มเพื่อน ซึ่งการยอมรับของกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก นอกจากเพื่อนแล้วเด็กก็ยังเรียนรู้ได้จากสื่อสารต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ หนังสือ วารสาร โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น รวมถึงศาสนา วัฒนธรรม ในแต่ละท้องถิ่น องค์กรชุมชนต่าง ๆ ในสังคม

1.2.3 มาตรฐานของบิดามารดา (Parental Standards) หมายถึง อิทธิพลการเลี้ยงดูค่านิยมของบิดามารดา เกี่ยวกับสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติในเรื่องเพศ

1.3 พฤติกรรมด้านบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำกิจกรรมส่วนตัวของบุคคลเนื่องมาจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีทำให้วัยรุ่นเข้าถึงภาพยนตร์โป๊หรือสื่ออื่นๆ ปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศต่าง ๆ ได้เร็วและมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อรอุษา จันทรวิรุจ (2544 : 45) โลกยุคปัจจุบันอาจเรียกได้ว่าเป็น ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคที่มีวิวัฒนาการของข้อมูลข่าวสารด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ถ่ายทอดข่าวสารต่างๆ ได้หลายช่องทาง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เนต ได้อย่างรวดเร็ว ประชาชนรวมถึงวัยรุ่นสามารถเข้าถึงข่าวสารต่างๆ โดยไม่ยากนัก โดยเฉพาะในสังคมเมือง วัยรุ่นจึงมีโอกาสสัมผัสกับสื่อมวลชนหลายแขนง ซึ่งสื่อต่างๆ นั้น มีอิทธิพลต่อความคิด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมของวัยรุ่นทั้งทางด้านบวกและลบ แต่สิ่งที่น่าห่วงใยคือ มีสื่อมวลชนจำนวนไม่น้อยที่จัดทำโดยหวังเพียงผลทางธุรกิจ โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับวัยรุ่น สิ่งที่ปรากฏคือ วัยรุ่นได้สัมผัสกับสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมาะสม อาทิ ภาพเปลือย ภาพโป๊ หนังสือและวิดีโอประเภทยั่วยุต่อความรู้สึกทางเพศของวัยรุ่นปรากฏอยู่ในท้องตลาดจำนวนมากมาย ซึ่งก็ล้วนมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังมีความสนใจในเรื่องเพศมาก เมื่อได้รับการเรียนรู้ด้วยสื่อต่างๆเหล่านี้ ก็จะมีการแสดงออกทางด้านเพศตามสื่อที่ได้รับ

2. พฤติกรรมด้านครอบครัว

2.1 พฤติกรรมด้านครอบครัวเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดู เนื่องมาจากความสัมพันธ์รักใคร่ความใกล้ชิดคุ้นเคยระหว่างบุคคลในครอบครัว หรือสัมพันธภาพในครอบครัว และอาจเป็นผลเนื่องการเลี้ยงดูจากครอบครัว สอดคล้องกับนิตยา คชภักดี (2545 : 13-14) ได้จัดทำตัวชี้วัดและเกณฑ์ประเมิน "ครอบครัวอยู่ดีมีสุข" จำนวน 22 ตัวชี้วัด โดยองค์ประกอบที่ 3 สัมพันธภาพในครอบครัว ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ดังนี้

2.1.1 ครอบครัวที่สมาชิกมีการแสดงออกถึงความรัก เคารพนับถือซึ่งกันและกันและเอื้ออาทรต่อกัน

2.1.2 ครอบครัวที่สมาชิกมีโอกาสอยู่พร้อมหน้ากัน และทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ร่วมกันเป็นประจำ

2.1.3 ครอบครัวที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือและตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ของครอบครัวร่วมกัน

2.1.4 ครอบครัวที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และสอดคล้องกับนิภา นิธยายน (2530 : 130) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรถือว่าเป็นกระบวนการที่สามารถทำได้กับทุกคน แต่ไม่สามารถทำได้ดีเท่าเทียมกัน เด็กแต่ละคนเป็นผู้ที่เติบโต เป็นผู้ที่มีคุณค่าและมีคุณภาพในสังคมหรือไม่นั้น มีปัจจัยหลายประการที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งหนึ่งในปัจจัยเหล่านี้คือการให้การอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากบุคคลในครอบครัวที่สำคัญ คือ บิดาและมารดา ถ้าครอบครัวมีความรักความอบอุ่นปลูกฝังแต่สิ่งที่ดีงามจะทำให้พัฒนาการของเด็กดีตามไปด้วยและความรักความผูกพันในครอบครัวมีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดและเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความไม่มั่นคงทางอารมณ์และปัญหาบุคลิกภาพรวมถึงการปรับตัว ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อสิ่งต่างๆ เช่น. การอบรมเลี้ยงดูมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

2.2 พฤติกรรมด้านครอบครัวเกี่ยวกับพฤติกรรมสัมพันธภาพในครอบครัว เนื่องมาจากปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงกำลังพัฒนาสู่สังคมอุตสาหกรรมทำให้การดำเนินชีวิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ค่านิยม และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยรวมอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยมีการปฏิสัมพันธ์ การพูดคุยการแสดงออกซึ่งความรัก และทำกิจกรรมอื่นๆ ร่วมกัน ซึ่งมีทั้งสัมพันธภาพที่ดีและไม่ดี สอดคล้องกับ ศรีทับทิม พานิชพันธ์ (2527 : 35) ได้กล่าวถึง สัมพันธภาพในครอบครัวว่า เป็นความผูกพันรักใคร่ ความใกล้ชิดคุ้นเคยสนิทสนมกันระหว่างบิดามารดาและบุตร รวมตลอดถึงเครือญาติและบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนนั้นๆ ด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นเรื่องที่สามารถก่อให้เกิดผลดี หรืออาจก่อให้เกิดปัญหาและมีมูลเหตุแห่งปัญหานานาประการถ้าระบบการปกครองของหัวหน้าครอบครัวไม่รัดกุม

2.3 พฤติกรรมด้านครอบครัวเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การพูดคุยการแสดงออกซึ่งความรัก ทำให้ให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน สอดคล้องกับศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2542 : 42) สัมพันธภาพในครอบครัวมีหลายลักษณะ คือ สัมพันธภาพระหว่างสามีภรรยา ระหว่างพ่อแม่และลูก ระหว่างพี่น้อง หรือระหว่างสมาชิกในครอบครัว

2.3.1 สัมพันธภาพที่ดีของครอบครัวจะเกิดขึ้นได้จากปัจจัยพื้นฐาน ดังนี้

1. ชื่นชมคุณค่าของคนในครอบครัว
2. มีเวลาอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน
3. มีพันธะต่อความสุขและสวัสดิภาพของคนในครอบครัวร่วมกัน
4. มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างดี
5. มีศรัทธาต่อศาสนา จะช่วยให้มีสติ อดทน ให้อภัย ระงับความโกรธ และช่วยเหลือสังคม
6. มีสมรรถนะในการจัดการกับวิกฤตการณ์ของครอบครัวได้ดี

2.3.2 สัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดี จะส่งผลกระทบในเชิงลบต่อสมาชิกทุกคน ดังนี้

1. ขาดความสุขในครอบครัว ไม่มีความปรองดอง ขาดความเป็นมิตร ทำให้เกิดความห่างเหิน นำไปสู่ความแตกแยกในครอบครัว
2. มีผลเสียต่อบุคลิกภาพและสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว ทั้งด้านกายและจิต เกิดความรุนแรงในครอบครัว และการกระทำทารุณกรรมต่อผู้หญิงและเด็ก
3. สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น เที่ยวเตร่ ติดสารเสพติด และเล่นการพนัน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำประยุกต์ใช้

1.1 พฤติกรรมด้านบุคคล

1.1.1 พฤติกรรมด้านบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมของช่วงวัยและพัฒนาการด้านร่างกาย ควรให้นักศึกษามีความรู้ว่าการที่มีพัฒนาการด้านร่างกายที่มีความพร้อมสำหรับการเจริญพันธุ์ไวกว่าเพื่อนในรุ่นเดียวกันเป็นสาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

1.1.2 พฤติกรรมด้านบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้เรื่องเพศและพัฒนาการด้านจิตใจ ควรให้นักศึกษามีความรู้ว่าฮอร์โมนเพศมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจทำให้เกิดแรงขับทางเพศ ทำให้สนใจ อยากรู้อยากเห็นเรื่องเพศมากขึ้น

1.1.3 พฤติกรรมด้านบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำกิจกรรมส่วนตัวของบุคคล ควรให้นักศึกษามีความรู้ว่า การอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้ามบ่อยๆ หรือ จับมือถือแขน ถูกเนื้อต้องตัวเสมอ จะเป็นสาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

1.2. พฤติกรรมด้านครอบครัว

1.2.1 พฤติกรรมด้านครอบครัวเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว ควรให้นักศึกษารู้ว่า คนในครอบครัว/ผู้ปกครองของนักศึกษาสามารถเป็นที่ปรึกษา หารือด้วยเหตุผลในทุก ๆ เรื่องรวมถึงการทำกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ

1.2.2 พฤติกรรมด้านครอบครัวเกี่ยวกับพฤติกรรมสัมพันธภาพในครอบครัวควรให้นักศึกษามีความรู้ว่า คนครอบครัวของนักศึกษาหากต่างคนต่างอยู่ ขาดการเอาใจใส่ซึ่งกันและกันไม่เคยรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในแต่ละวันของนักศึกษาจะทำให้เกิดปัญหาได้

1.2.3 พฤติกรรมด้านครอบครัวเกี่ยวกับพฤติกรรมการอบรมสั่งสอนเรื่องเพศควรให้นักศึกษามีความรู้ว่า คนในครอบครัว/ผู้ปกครองของนักศึกษาเปิดโอกาสให้ถกปหาเพื่อนต่างเพศได้ในขอบเขตที่เหมาะสม ถ้าไม่เสียการเรียนหรือเกิดข้อผิดพลาดตามมา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดเผยแพร่ความรู้เรื่องเพศอย่างถูกต้องแก่นักศึกษา โดยกำหนดให้เป็นนโยบายด้านการบริหารวิชาการที่ทุกสถานศึกษา ต้องเน้นให้เป็นกิจกรรมหลักในการเรียนการสอนทุกระดับชั้นที่ กศน.ตำบลทุกแห่งต้องดำเนินการอย่างมีคุณภาพและส่งผลต่อผู้เรียนอย่างยั่งยืนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY